



BME OMIKK
ENERGIAELLÁTÁS, ENERGIATAKARÉKOSSÁG
VILÁGSZERTE

44. k. 6. sz. 2005. p. 12–14.

Az energiagazdálkodás alapjai



Az olajválság megoldása – a földgáz?

A magas olajárak okozta sokk sokak figyelmét az alternatív energiaforrásokra irányította. Ezek között előkelő helyet foglal el a földgáz, amely sokak szerint a XXI. század energiahordozója. Európa számos országa erősen függ az orosz földgázszállításoktól. A legnagyobb orosz gáztársaságban, a Gazpromban a német Eon-Ruhrgasnak 6,5% nagyságú, igazgatósági tagsággal járó tulajdonosi részesedése van. Az új szibériai beruházások tervei, az újonnan létesítendő hatalmas gázvezetékek nyomvonalra körüli politikai csatározások.

Tárgyszavak: földgáz; földgázexport; Oroszország; Gazprom.

A nemzetközi energiapiacra a közelmúltig az olaj volt a főszereplő, ez az iparosodott és az olajtermelő országok politikájának egyik fő hajtóereje, de ez volt a spekulánsok fő területe, és erre irányult a terroristák tevékenysége is. Nagyon leegyszerűsítve a XIX. század a szén százada volt, a XX. az olajé – sokak szerint a XXI. század energiahordozója a földgáz.

Még ma is nagyon fontos az olajellátás és az olaj árának alakulása. A már hónapok óta tartó rendkívül magas olajárak a figyelmet az alternatívákra terelik. Németországban például az ellenzéki pártok a Bundestag közbenjárását,

rendkívüli parlamenti ülészak összehívását javasolták az olaj árának szabályozása érdekében. A legnagyobb német autóklub, az ADAC autómentes napok bevezetését, a benzinadó csökkentését javasolta, sőt azt is, hogy hívjanak össze nemzetközi csúcsertekezletet az „olajzsarolás” megfékezésére.

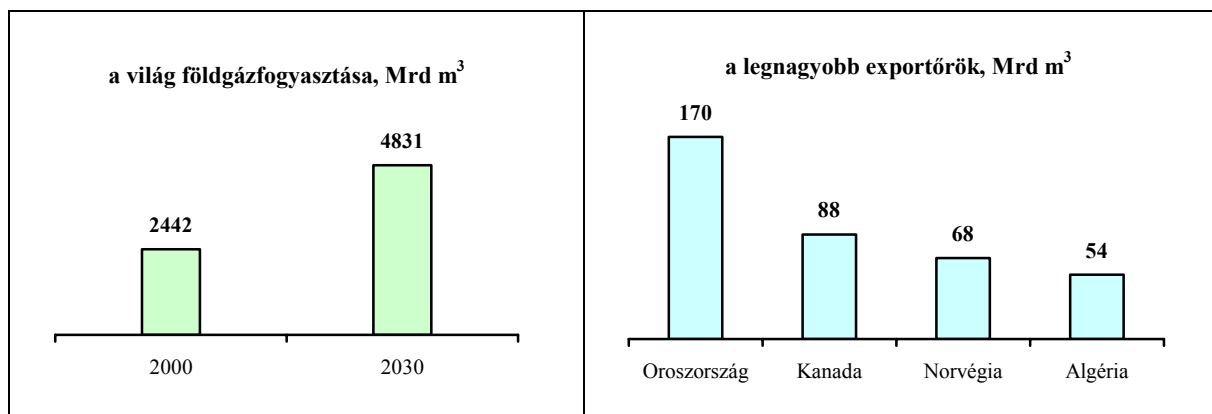
Az energiapiac forradalmi átalakulásban van, ennek számos jele, kísérőjelensége van: klimatikus sokk, túlterhelés miatti áramkimaradások hatalmas területeken, terrortámadások stb. A mélyben fekvő okok közül elsősorban Ázsia, főleg Kína egyre növekvő energia-

igénye számottevő. Ismeretes, hogy egyre kiterjedtebb kutatások folynak a vízenergia, illetve a megújuló energiaforrások – szél, napenergia – és a vizet, vagy egyszerű szénhidrogéneket kiinduló anyagként felhasználó tüzelőanyag-elemek felhasználására, de ezek még az igények elenyésző hányadát tudják csak kielégíteni, a hatalmas befektetett anyagi és szellemi erőforrások ellenére. Új atomerőművek építése korábban politikai okok miatt sok országban szóba se jöhetett, manapság ezen országok kormányai is (az elsők között Németországé) kénytelenek újragondolni a nukleáris energiával kapcsolatos álláspontjukat.

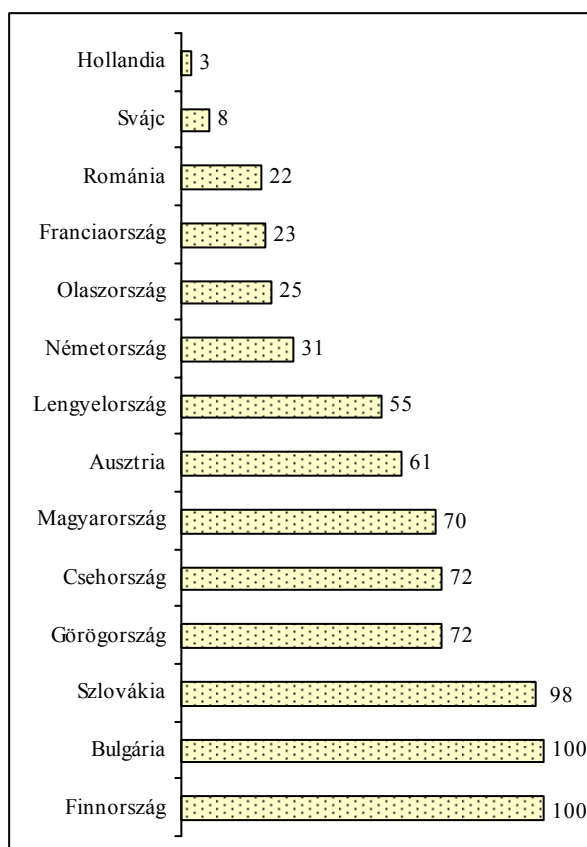
Az orosz földgáz szerepe Európa energiaellátásában

Az Európai Bizottság számításai szerint 2030-ra a lakások fűtésére, erőművi turbinák működtetésére, autómotorok hajtására felhasznált földgáz mennyiség a maénak mintegy kétszerese lesz (1. ábra). A világ gázvállalatai az addig

előttünk álló 25 évben több mint három billió USD-t készülnek beruházni új lelőhelyek feltárásába, gázvezetékek és tárolók építésébe. Mindez azonban mit sem változtat azon, hogy jelenleg Oroszország Európa fő földgázszállítója, és a jövőben is az marad. A geológusok szerint a világ földgázkészletének egyharmada Szibéria földje alatt található. Oroszország a földgáz szempontjából ugyanolyan központi szerepet fog betölteni, mint korábban az olajtermelő közel-keleti országok, főleg Szaúd-Arábia. Ez a szerep abban is hasonlít a közel-keleti olajmonarchiához, hogy számos nyugati szorongás forrása, és sok-sok diplomáciai erőfeszítés tárgya. Európa országai jelentős mértékben függenek az orosz földgáztól: a 2. ábra bemutatja az Oroszországból importált gáz hányadát az egyes országok teljes földgázellátásában, a 2002. évben. Finnország, Bulgária és Szlovákia szinte teljes igényét, Magyarországot kb. kétharmados arányban, Németországot kb. egyharmados arányban Szibéria és a Kaszpi-tenger partvidékének természeti kincse elégíti ki.



1. ábra A világ földgázfogyasztása és a legnagyobb exportőrök 2002-ben (Mrd m³)



2. ábra Oroszország részesedése az európai államok földgázfogyasztásában (%-ban, 2002-es adatok)

Az európai politikusok és vállalkozók különféle stratégiákat dolgoznak ki az Oroszországgal való együttműködésre. Az orosz gázipar fő vállalata a moszkvai székhelyű Gazprom. A Gazpromban az orosz állam a főrésztulajnos, de a német Eon-RuhrGas a többi európai vállalattal szemben előnyös helyzetben van, mivel már 30 éve vásárol a Gazpromtól, és egyedüli külföldiként 6,5% tulajdonosi részesedése is van a cégben, ami egy helyet biztosít neki az igazgatóságban. Burckhard Bergmann, az Eon-RuhrGas elnöke az egyetlen külföldi a testületben; szerepe fontos, mivel a Gazprom mintegy három éve

a kormányzat tartó elnöke, Putyin elnök bizalmasa, Alexej Miller a németeket részesíti majd előnyben a jövő projektjeiben.

Az orosz földgáz szolgáltató szibériai mezők kétharmada már kimerülőfélben van, de új források feltárásához, vezetékek építéséhez rendkívül nagy tőkére, a számítások szerint évi 11 milliárd USD-re lesz szükség, ehhez Oroszországnak szüksége lesz a külföldi tőke bevonására. Abban még nem biztosak a szakértők, hogy a Szibériából kiinduló új gázvezetékek merre fognak haladni. Putyin tervei szerint ezek a Keleti-tengeren, Németországon keresztül Angliába vezetnének, de jelentősek az ázsiai igények is, ezért a közeljövőben el kell dönteni, hogy melyik iránynak adjanak prioritást. A Eon-RuhrGas tulajdonosai szeretnék jelenlegi előnyüket kihasználni, és félnek attól, hogy ha késnek a döntésükkel, az oroszok esetleg másokat fognak bevonni. Másik félelmük viszont az, hogy egy túl kockázatos oroszországi befektetés megingathatja jelenleg stabil tőzsdéi helyzetüket. A szakértők véleménye szerint inkább kis lépések, kisebb projektek beindítása várható az új szibériai mezők feltárása, vezetékek vagy földgázalapú erőművek építése területén.

Összeállította: Dr. Menczel György

Irodalom

- [1] Wallner, K.: Jenseits von Aden. = Manager Magazin, 34. k. 7. sz. 2004. p. 114–117
- [2] Német internetes földgáz-információs portál. = <http://www.erdgasinfo.de/>